

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Den 24. maj 2005

J.nr. 5162/

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har ved brev af 18. maj 2005 udbedt sig min besvarelse af følgende spørgsmål:

Ad L 145 spørgsmål 13:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 17. maj 2005 fra Den Danske Dyrlægeforening, jf. L 145 - bilag 8.”

Svar:

Jeg vil opdele min besvarelse i to dele – Fødevarestyrelsen og Danmarks Fødevareforskning.

Fødevarestyrelsen

Jeg er helt enig med Den Danske Dyrlægeforening i, at en målrettet indsats i relation til primærproduktionen i mange situationer er den mest effektive måde til at forebygge alvorlige fødevarerisici. En af hovedbegrundelserne bag den samling af fødevarerkontrollen i statsligt regi, som blev besluttet med fødevarerloven fra 1998, var således ønsket om en sammenhængende behovsorienteret kontrol fra jord til bord. Det foreliggende lovforslag ændrer ikke på dette.

For en række primærproducenter, bl.a. fjerkræproducenter og mælkeleverende besætninger, har vi her i Danmark allerede indført egenkontrol med det formål at medvirke til en øget fødevarerisikkerhed. Reglerne indebærer, at producenterne skal iværksætte foranstaltninger til løsning af de problemer, som konstateres i forbindelse med egenkontrollens gennemførelse. De pågældende foranstaltninger skal løse den konkrete situation og være egnet til at forhindre lignende fremtidige problemer.

Der er desuden i de nye hygiejneforordninger, der træder i kraft 1. januar 2006, indsat generelle hygiejneregler, som primærproducenterne i hele EU skal overholde. Disse regler tager udgangspunkt i, at også primærproducenter har et ansvar for fødevarerisikkerheden. Reglerne indeholder krav om, at primærproducenterne skal udføre en form for egenkontrol, og at de har pligt til at føre journaler.

I forbindelse med implementering af de nye hygiejneforordninger er Fødevarestyrelsen allerede i tæt dialog med landbrugets organisationer og Plantedirektoratet om implementering af de nye regler i primærproduktionen. Fødevarestyrelsen samarbejder blandt andet med de nævnte parter om udarbejdelse af en slags branchekode eller vejledning, der med udgangspunktet i forordningen beskriver retningslinierne for god landmandspraksis og egenkontrol i primærproduktionen. Dette arbejde forventes tilendebragt ved udgangen af 2005.

Med hensyn til fødevarermyndighedernes rådgivning og vejledning af erhvervene arbejdes der, som det fremgår af mit svar på udvalgets spørgsmål 1 til L 145, på at sikre den bedst mulige løsning inden for de rammer, som følger af ansvarsfordelingen mellem myndigheder og erhverv.

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Dyr lægeforeningen ikke har indvendinger mod den foreslåede nye struktur for Fødevarerstyrelsen og dennes regioner, og at foreningen bl.a. klart støtter en mere hensigtsmæssig laboratoriestruktur og udtrykker tilslutning til etableringen af veterinære beredskabscentre.

Det økonomiske grundlag for Fødevarerstyrelsens virksomhed vil blive fastlagt på basis af den endelige beslutning om strukturen. Styrelsen har ud fra sit erfaringsgrundlag foretaget en beregning af de besparelser, der reelt kan forventes opnået på det administrative område m.v. i kraft af den nye struktur, uden at dette reducerer kvaliteten af den faglige indsats. Den foreslåede reduktion i antallet af fødevarerregioner vil være ensbetydende med en række rationaliseringsgevinster. Der vil derfor i den nye struktur være behov for færre chefer. Beregningerne fremgår af styrelsens rapport om den foreslåede nye struktur.

Dyr lægeforeningen anfører, at Fødevarerstyrelsens budgettildelingsmodel er "et redskab til fordeling af for få ressourcer".

Efter min opfattelse er der i Fødevarerstyrelsen en balance imellem ressourcer og opgaver. Dette indebærer også, at der er et vist pres for at udføre opgaverne effektivt. Ved hjælp af budgetmodellen fordeles budget til alle opgaver inkl. kørsel og diverse afledte funktioner for såvel fødevarer- som veterinærområdet. Det er i modellen besluttet, at kørselsafstande påvirker tildelingen af øvrig drift (budget til f.eks. tjenestebiler, brændstof og kilometergodtgørelse), men ikke tildelingen af lønmidler.

Dyr lægeforeningen anfører desuden, at "udgiftsdækningen af Fødevarerstyrelsens ydelser er utilstrækkelig". Det er korrekt, at visse af styrelsens gebyrfinansierede ydelser i en periode har givet underskud. Tendensen er dog vendt i regnskabet for 2004, hvor underskuddet svarer til 2,7 pct. af de samlede direkte udgifter på gebyrområdet.

Fødevarerstyrelsen har i fortsættelse heraf underkastet en række af de underskudsgivende gebyrordninger en nærmere analyse, og der er gennemført en dialog herom med hver enkelt region. Her er der foretaget en gennemgang af regionens praksis for opgavevaretagelse, aktivitetsregistrering og fakturering på de pågældende gebyrordninger. Der er herefter iværksat en række initiativer, hvilket på de pågældende kontrolordninger forventes at medføre en tilstrækkelig forbedring af balancen på de gebyrbelagte opgaver. Desuden har Regeringens Økonomiudvalg tiltrådt en forhøjelse af enkelte gebyrer, hvor der er tilkommet nye opgaver. Det er alt i alt styrelsens opfattelse, at der for nærværende ikke generelt er behov for yderligere tiltag i forbindelse med udgiftsdækningen, men der vil naturligvis blive taget de nødvendige initiativer, hvis den løbende opfølgning på området måtte afdække behov herfor.

Dyr lægeforeningen hævder, at den nuværende ressourcemæssige situation giver alvorlige problemer og nævner en række tilfælde, hvor opgavevaretagelsen på grund af manglende ressourcer i Fødevarerstyrelsen og regionerne efter foreningens opfattelse ikke er optimal.

I statens nye personale- og ledelsespolitik lægges bl.a. vægt på strategisk og systematisk kompetenceudvikling. I Fødevarerstyrelsen er dette bl.a. udmøntet i et omfattende program for efteruddannelse af medarbejderne både centralt og i regionerne. Endvidere har Fødevarerstyrelsen i 2004 gennemført medarbejdertilfredshedsundersøgelse og lederevaluering, ligesom styrelsen systematisk opgør sygefraværdata. Det er vigtige redskaber i en målrettet indsats for en styrkelse af arbejdsmiljøet og reduktion af sygefravær.

Ved en implementering af ny struktur for Fødevarestyrelsen vil der i høj grad være fokus på håndtering af de kulturelle og organisatoriske udfordringer for styrelsen samlet og for enhederne. Dette skal medvirke til at sikre en smidiggørelse af processen under en implementering og hen imod udviklingen af en fælles ledelses- og medarbejderkultur. Trivsel og nedbringelse af fravær vil forsat være indsatsområder.

For Fødevarestyrelsen centralt anfører foreningen, at det skulle være problemer at få udarbejdet vejledninger med regelforståelse og regelfortolkning til ny lovgivning på veterinær- og fødevarerområdet.

Jeg kan ikke genkende dette problem. Fødevarestyrelsen udarbejder i udstrakt grad vejledninger til regelsættet på veterinær- og fødevarerområdet både rettet til virksomhederne og til kontrolpersonalet.

Der er en lang række vejledninger knyttet til specifikke lovområder som mærkning, vildledning, genmodificerede fødevarer, materialer og genstande, fødevarerhygiejne, kosttilskud, kødkontrol, CHR-manualen på øremærke-området, biprodukter og mange flere. Fødevarestyrelsen har desuden en håndbog for kontrolpersonalet, den såkaldte kontrolvejledning. Kontrolvejledningen, som berører samtlige aspekter af kontrollen, og som opdateres løbende, er at finde på Fødevarestyrelsens hjemmeside og er således offentligt tilgængelig.

Som supplement til de egentlige vejledninger er der endvidere udarbejdet andet lettilgængeligt informationsmateriale som de såkaldte OM-foldere og lignede brochuremateriale.

Ved siden af det skriftlige vejlednings- og informationsmateriale har Fødevarestyrelsen etableret et omfattende program for efteruddannelse netop for at opdatere kontrolpersonalet på vigtige områder af fødevarerlovgivningen. Dertil kommer bl.a. temadage og erfagrupper.

Jeg kan nævne, at der i øjeblikket er et omfattende arbejde i gang med at forberede iværksættelsen af de nye hygiejneregler på veterinær- og fødevarerområdet pr. 1.1.2006. Der er tale om en meget stor omlægning, som vil berøre alle virksomheder og alle dele af kontrolsystemet. Som en hjælp til virksomhederne og til kontrolsystemet udarbejdes der ud over de egentlige regelændringer vejledninger og pjecer til det nye regelsæt, samt afholdes informationsmøder og efteruddannelse af kontrolpersonalet.

For de regionale veterinærafdelinger nævner Dyr lægeforeningen en række områder, hvor der efter foreningens opfattelse er problemer på grund af den nuværende ressourcefordeling.

Dyr lægeforeningen anfører således, at der er problemer med registrering af bl.a. øremærker. Fødevarestyrelsen har oplyst, at dette ikke kan genkendes som et generelt problem, og at det er blevet underbygget i forbindelse med styrelsens netop overståede supervision på veterinærområdet.

Vedrørende sagsbehandlingstiden for klagesager kan det anføres, at der har været gjort indsigelser over sagsbehandlingstiden især i forbindelse med klager over praktiserende dyrlæger i nogle regioner. Fødevarestyrelsen har drøftet dette med regionerne med henblik på at rette op på situationen, og den seneste supervision viste, at sagsbehandlingstiden nu må anses for acceptabel.

Vedrørende nedprioritering af sagstyper, der ikke er omhandlet i resultatkontrakten, skal det understreges, at en prioritering af opgaverne kan være nødvendig af hensyn til, at de tilstedeværende ressourcer til enhver tid kan anvendes mest hensigtsmæssigt.

Med hensyn til velfærdstilsynene har regionernes opgavevaretagelse været genstand for drøftelser mellem Fødevarestyrelsen og regionerne. Velfærdskontrollens omfang blev udvidet med virkning fra januar 2004, og der blev i denne forbindelse budgetteret med de fornødne ressourcer.

Med hensyn til opfølgning på indskærpelser viser en opgørelse over opfølgende besøg i svinebesætninger i 2004, at svinebesætningerne tegnede sig for det absolut største antal indskærpelser i forbindelse med velfærdstilsynene i 2004. Opgørelsen viste, at der på opgørelsestidspunktet var foretaget opfølgende besøg i 158 besætninger. Det skal hertil bemærkes, at indskærpelser på dyreværnsområdet anvendes for forhold af meget forskelligartet karakter, således vil det for nogle indskærpelsers vedkommende ikke være fornødent at følge op.

Tilsyn med opdræt med fjervildt, strudsefugle, hjortedyr og ræve er ikke gennemført 100 % i alle regioner. Det skal i den forbindelse bemærkes, at tilsynsfrekvensen i disse dyrehold af historiske grunde er meget høj, således skal opdræt med strudsefugle kontrolleres årligt, medens de øvrige dyrearter skal kontrolleres hvert andet år. Tilsynsfrekvenserne blev i sin tid fastsat ud fra, at der med undtagelse af opdræt af ræve var tale om nye former for landbrugsmæssigt opdræt af dyr, der ikke traditionelt var blevet holdt som husdyr i Danmark. Med henblik på at sikre forsvarlige opdrætsforhold blev der ud fra et forsigtighedsprincip fastsat høje tilsynsfrekvenser. De pågældende dyrearter har nu været holdt landbrugsmæssigt i en del år, og der er ved tilsynene indsamlet en del erfaringer. Det bør overvejes, om det på den baggrund kan bedømmes som forsvarligt at nedsætte tilsynsfrekvensen.

Som Dyr lægeforeningen nævner, udfører regionerne en række opgaver for Justitsministeriet inden for dyreværnslovens område. Der er typisk tale om opgaver, hvor dyrlægefaglige kvalifikationer er en nødvendig forudsætning. De beføjelser, der i den forbindelse er tillagt regionerne, afspejler dette, idet politiet som udgangspunkt er ansvarlig ressortmyndighed på dyreværnslovens område.

For de regionale fødevarer afdelinger anfører Dyr lægeforeningen, at hensynet til økonomi og resultatkrav skulle medføre ufuldstændige tilsyn.

Den behovsorienterede kontrol er et grundlæggende princip i både den gældende fødevarerlov og det foreliggende lovforslag samt de nuværende og kommende EU-regler på området.

Det er derfor et bærende princip for fødevarer kontrollen i Danmark, at den er behovsorienteret. Det indebærer et krav om prioritering af indsats og ressourcer gennem risikovurdering og fokus på væsentlige problemer. Det er et krav til hvert enkelt tilsyn, at det er funderet i klare overvejelser om, hvilke problemer eller kilder til problemer, der er de væsentligste i netop denne virksomhed, og at prioriteringen af tilsynet tager udgangspunkt heri.

Jeg ser den behovsorienterede kontrol som den mest hensigtsmæssige og effektive måde at kontrollere de væsentligste problemer i alle virksomheder og er tilfreds med, at Fødevarestyrelsen gennem et fokuseret kvalitetsprojekt permanent arbejder med dette. Fødevarer kontrollen skal hellere finde de væsentlige problemer i flere virksomheder end alle problemer i en enkelt virksomhed. Samfundet får ved den behovsorienterede kontrol ganske enkelt mere effekt for skattekrone og kontrolafgifterne.

At Smiley-ordningen skulle have været markedsført vildledende må jeg klart afvise. Smiley-ordningen har aldrig været markedsført som en garantiordning for fødevarer virksomheder.

Fødevarer styrelsen har i hele Smiley-ordningens levetid klart kommunikeret, at kontrollen bag de fire seneste smiley'er på kontrolrapporten er behovsorienteret. Kontrolrapporterne dokumenterer, hvad der på en given dato er blevet kontrolleret for overholdelse af fødevarer lovgivningen og resultatet af denne kontrol. Hverken mere eller mindre. Det er værdifuld information til de forbrugere, der ønsker at træf-

fe et forbrugsvalg på et oplyst grundlag. Det er op til den enkelte virksomhed at godtgøre overfor forbrugeren, at virksomheden til enhver tid overholder lovgivningen for alle produkter.

Jeg kan i den forbindelse nævne, at Fødevarestyrelsen i 2002, 2003 og 2004 har gennemført undersøgelser af forbrugeres kendskab og holdning til Smiley-ordningen. Undersøgelserne viser, at der er et stigende kendskab i befolkningen til Smiley-ordningen (94% kender ordningen godt, lidt eller har hørt om den, og 95% mener, at offentliggørelse af kontrolresultater er en god ide, 2004). En betydelig del af forbrugerne lader smiley'en spille ind i forbrugsvalget. Undersøgelserne giver tilstrækkeligt grundlag for at konkludere, at forbrugerne har taget Smiley-ordningen til sig og sætter stor pris på den.

Danmarks Fødevareres Forskning

Umiddelbart efter min tiltrædelse som minister bliver jeg bekendt med den økonomiske situation i Danmarks Fødevareres Forskning, hvor man i institutionen i forbindelse med opgørelsen af regnskabsresultatet for 2004 kunne konstatere et betydeligt underskud.

Bestyrelsen for Danmarks Fødevareres Forskning holdt et møde den 14. marts 2005, hvor der blev fremlagt en nærmere redegørelse for den økonomiske situation. Bestyrelsen anmodede ved dette møde direktionen om at udarbejde en økonomisk tilpasningsplan for institutionen. Ved det efterfølgende bestyrelsesmøde den 6. april 2005 tiltrådte bestyrelsen tilpasningsplanen, idet man dog gav udtryk for, at såfremt Danmarks Fødevareres Forskning ikke tilføres nye midler, vil dette få betydelige negative konsekvenser for den faglige opgavevaretagelse.

Udmøntningen af tilpasningsplanen blev i begyndelsen af april en personalereduktion på ca. 120 medarbejdere.

De foretagne besparelser i tilpasningsplanen fordeles på institutionens tre indsatsområder: ernæring, fødevarerikkerhed og husdyrsygdomme, dog således, at ernæringsområdet, der er det mindste, beskæres forholdsmæssigt mindst. Besparelserne på indsatsområderne fødevarerikkerhed og husdyrsygdomme fordeles proportionalt. Det er således ikke korrekt, at ernæringsområdet friholdes for besparelser.

De aktiviteter, der rammes af besparelserne er dem, som institutionen ud fra en faglig vurdering anser for at have de mindst indgribende konsekvenser. Jeg er naturligvis enig med bestyrelsen i, at Danmarks Fødevareres Forskning fortsat skal kunne løfte sine kerneopgaver på et højt fagligt niveau.

Jeg har derfor nedsat en task force, der skal vurdere Danmarks Fødevareres Forsknings regnskab for 2004 og budget for 2005. Desuden skal task forcen vurdere bestyrelsens oplæg vedr. tilpasning af institutionens økonomi og endelig udarbejde en plan for en samlet økonomisk løsning for Danmarks Fødevareres Forskning for de kommende år. Jeg ser frem til at få forelagt resultatet af arbejdet fra task forcen.

Forskning og innovation har topprioritet for regeringen. Danmark skal blive et af verdens mest idérige og højteknologiske samfund, og vi skal blive bedre til at omsætte ny viden og ideer til produktion og nye arbejdspladser. Regeringen lægger stor vægt på at fremme kvaliteten af dansk forskning ved at udbyde relativt flere af forskningsmidlerne i åben konkurrence.

Den 26. oktober 2004 blev der indgået en bred politisk aftale om udmøntning af forskningsreserven på næsten 3. mia. kr. for perioden 2005-2008.

I den politiske aftale om udmøntningen af forskningsreserven blev der bl.a. allokeret forskningsmidler til satsningsområdet "Sammenhængen mellem fødevarer, sundhed og livsstil", hvor der i perioden

2005-08 afsættes 276,8 mio. kr. Herudover tilføres der fra 2006-08 16 mio. kr. årligt til Danmarks Fødevarerforskning, som en bevilling til basisforskning i fødevarer sikkerhed. Det er således ikke korrekt, at der ikke er tilført midler til fødevarerforskningen i forbindelse med de midler der er afsat til styrkelse af forskningen i Danmark.

Lars Barfoed

/Cammy Wong